

ПРАКТИЧЕСКА АКАДЕМИЯ
ЗА ОПЛ
„РАБОТА БЕЗ САНКЦИИ“

Модул 1

МЕДИЦИНСКИ ДОКУМЕНТИ В ПРАКТИКАТА

БОЛНИЧНИ ЛИСТОВЕ

Д-р Валери Радков

Нормативна база

- Наредба за медицинската експертиза
- Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза
- НРД 2018, Наредба 3 за основния пакет здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК.

Кой издава болнични листове?

- ОПЛ до 14 дни без прекъсване и до 40 дни с прекъсване в рамките на календарната година
- ЛКК до 6 месеца без прекъсване и до 360 дни в 2 последователни календарни години с прекъсване
- ТЕЛК разрешава болнични след изтичане на правомощията на ЛКК
- Стоматолозите имат същите права и ангажименти към НМЕ, както и ние, и издават болнични за стоматологичните заболявания.
- Лекарите от ЦСМП издават БЛ до 3 календарни дни.
- Лекарите по месторабота.

Видове временна неработоспособност

- Общо заболяване, злополука, професионално заболяване
- Лечение в чужбина
- Санаториално лечение
- Належащ преглед/изследване
- Карантина
- Отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Видове временна неработоспособност

- Гледане на болен или карантиниран член от семейството
- Придружаване на болен за преглед / изследване / лечение в същото или в друго населено място или в чужбина
- Бременност и раждане
- Гледане на здраво дете, върнато от ОДЗ поради карантина

Общи правила за издаване на БЛ

- Болничният започва от деня на прегледа и продължава до възстановяване на работоспособността
- Ако ВН е установена в края на работния ден, БЛ започва от следващия, независимо дали е работен или почивен. В забележки – „издава се в края на работния ден“
- За минало време – само след преглед в същото или друго ЛЗ, отразен в АЛ. В забележки – „издава се за минало време“
- Неработните дни и ползването на отпуск НЕ прекъсват ВН. Прекъсване е налице, когато лицето се яви на работа поне за 1 ден

Всички болнични се вписват в ЛАК, заверена от ОПЛ.

Общи правила за издаване на БЛ

- Когато пациентът се осигурява от повече от 1 осигурител, издават се отделни БЛ за всеки осигурител. В бележки – „издава се за повече от 1 осигурител“, като се вписва броят на осигурителите, за които се издават БЛ.
- При отказ на осигурения се издава БЛ, който се изпраща служебно на работодателя.
- Може да се издаде до 2 дни преди прегледа (което включва и деня на прегледа), ако се установи, че предишния ден лицето е било неработоспособно. Причината за неизвършения преглед се отбелязва в ЛАК и в забележки.

„за анкета“

1. умишлено увреждане на здравето с цел получаване на отпуск или обезщетение;
2. нарушаване на режима, определен от здравните органи;
3. временна неработоспособност поради употреба на алкохол, приемане на силно упойващо средство без лечебна цел или поради прояви, извършвани под въздействието на такива средства;
4. временна неработоспособност поради хулигански и други противообществени прояви, установени по съответния ред;
5. временна неработоспособност поради неспазване на правилата за безопасна работа, установена по съответния ред;
6. неявяване своевременно без уважителни причини на контролен преглед

Във всички случаи в «забележки» се вписва «за анкета»

Не се издава БЛ:

1. На неосигурени
2. Когато при прегледа се установи, че осигуреният е работоспособен. В този случай се издава служебна бележка, че пациентът е бил на преглед.
3. При кръводаряване, освен ако не причини ВН.
4. За гледане на хронично болен, освен в случаите на обостряне, ново заболяване или в терминалния стадий.
5. За гледане на лице с определена ТН с чужда помощ (освен за деца до 16 г)
6. За заболяване, за което е определена 50 и повече % ТН от ТЕЛК, освен при обостряне и лечебни интервенции на основното заболяване

БЛ за болнично лечение

- Издава се от лекуващия лекар/ЛКК в ЛЗБП за целия период на лечението
- Ако се насочва за санаториално лечение след болнично лечение – от лекуващия лекар, като включва и до 3 дни за транспорт (ако е необходимо)
- На придружител по време на болнично лечение – от лекуващия лекар в ЛЗБП, като в ИЗ се отбелязва необходимостта от придружаване и разрешението на ръководителя на клиниката. При придружаване на дете не е необходимо разрешение на ръководителя на клиниката.

БЛ и явяване пред съда/следствието

- При определен домашен амбулаторен или свободен режим осигуреният е длъжен, ако е необходимо, да се яви пред разследващите органи и пред органите на съдебната власт през периода на разрешения отпуск поради временна неработоспособност, освен ако представи "Медицинско удостоверение" по образец, утвърден от министъра на здравеопазването и министъра на правосъдието, в което е отбелязано, че заболяването на лицето не позволява явяването му пред разследващите органи и пред органите на съдебната власт.
- Медицинското удостоверение се издава от ЛКК

БЛ при злоупотреба

- Издава се по общия ред
- В «забележки» при съмнение за трудова злоупотреба се вписва «за доказване с разпореждане на ТП на НОИ»
- При съмнение за професионално заболяване – «за доказване с ЕР на ТЕЛК»

БЛ при изследвания и процедури

- Лабораторни изследвания и процедури се извършват в извънработно време с разрешение на работодателя, без да се издава БЛ. Издава се служебна бележка за работодателя с часа на явяване и на приключване на изследването/процедурата.
- На пациенти с ампутация и необходимост от вземане на мерки, изработване и обучение за ползване на протезата, БЛ се издава от ортопедична ЛКК.

БЛ при изследвания и процедури

- Издава се от лекаря, насочил болния за изследване/консултация САМО АКО изследването / консултацията, заедно с времето за път, заемат цялото работно време на осигурения.
- Може да се издаде от консултанта, когато същият поеме лечението (хоспитализация или осигуряване на системно домашно-амбулаторно наблюдение). Еднократно даване на рецепта не е поемане на лечение.
- Консултантът не определя продължителността на ВН. Тя се определя от ОПЛ/ЛКК, изпратил болния за консултация
- При представяне на консултация от друго ЛЗ, можем да не се съгласим с мнението на консултанта. Оспорването на решението ни се извършва пред ЛКК

БЛ при бременност, раждане, осиновяване

- 45 дни преди термина – от лекаря, наблюдаващ бременността
- 42 дни от датата на раждане – от АГО
- 48 дни от ОПЛ на детето или на родилката. Болничният е продължение, ако детето е изписано от ЛЗБП. Ако детето е в болница – от ЛКК на ЛЗБП, което лекува детето. При смърт на детето, даване за осиновяване или настаняване в заведение на пълна държавна издръжка този болничен не се издава или се прекратява от следващия ден (ако е издаден).

По време на отпуска за бременност и раждане не се издава друг БЛ.

БЛ при бременност, раждане, осиновяване

- При раждане след термин – издава се БЛ от термина до деня преди раждането (може и след изписване от АГО) – от лекаря, наблюдаващ бременността. С дните на преносване се намалява третият БЛ.
- При раждане преди термин и преди издаване на БЛ за бременност остатъкът от дните се добавя към третия БЛ.

БЛ при бременност, раждане, осиновяване

- При тежко заболяване на майката на дете до 2 години се издава протокол от ЛКК на ЛЗ, което лекува майката в 2 екз – по един за ЛАК на майката и за ЛАК на лицето, което ще ползва отпуска по чл. 167 от КТ.
- Ако заболяването е настъпило преди срока на БЛ за раждане (42 + 48 дни), на лицето, което ще се грижи за детето, се издава и БЛ за остатъкът от срока (от ОПЛ на детето или ОПЛ на лицето, което ще се грижи за детето), въз основа на: протокол за ЛКК и декларация, че детето е живо и не е дадено за осиновяване.
- Същата процедура се прилага при смърт на майката, считано от деня на смъртта до края на полагащия се отпуск по чл. 167 от КТ.

БЛ при балнеолечение

- Балнеолечение на лица с хронични заболявания се извършва за сметка на законоустановен отпуск.
- БЛ за балнеолечение на лица с остро заболяване се издава само когато осигуреният е изпратен непосредствено от ЛЗБП – издава се от ЛЗБП, като се включват до 3 дни за пътуване.
- Ако пациентът се лекува в дома и по препоръка на лекуващия лекар или ЛКК се снабди в рамките на разрешените домашен отпуск с документ за балнеолечение, срокът на което изтича след датата на разрешените домашен отпуск, ВН се продължава от ЛКК, разрешила домашния отпуск.

БЛ при карантина

- Издава се еднолично от лекуващия лекар на болния при карантина на болен или контактен с ОЗБ
- Ако се разболее в срока на карантината се издава нов БЛ само ако ВН продължава след срока на карантината.
  - ✓ Ново заболяване – първичен
  - ✓ Заболяването, за което е изолиран осигуреният - продължение

БЛ при гледане на болен член от семейството

- Издава се от лекуващия лекар на болния до 14 дни или от ЛКК до 30 дни. В БЛ се вписват имена, ЕГН, родствена връзка, диагноза. Вписва се в ЛАК на болния и в ЛАК на лицето, което го гледа.
- За гледане на здраво дете, контактно на ОЗБ, посещаващо ОДЗ – до изтичане срока на карантината
- За гледане на здраво дете, върнато от ОДЗ с карантина – за срока на карантината въз основа на служебна бележка от директора на ОДЗ за наличността и срока на карантината, заболяването, и невъзможност да бъде прехвърлено детето в група без карантина – прилага се в ЛАК на лицето, получаващо БЛ.
- Не се издава БЛ за гледане на здрави деца, непосещаващи ОДЗ.

БЛ при придружаване на болен член от семейството за изследване и лечение

- Издава се от лекуващия лекар на болния, ЛКК изпратили болния за изследване, консултация или хоспитализация след представяне на документи, от които се вижда времето, необходимо за придружаване. Издава се само за времето до настаняване на болния в ЛЗБП.
- В БЛ се вписват имената, ЕГН на болния, родствената връзка, диагнозата
- Вписва се в ЛАК на болния и на лицето, което ползва БЛ.
- Не се издава на повече от един осигурен, освен когато се гледат повече от 1 болен на повече от 1 място или при заболяване от различни инфекциозни болести, непозволяващи гледане от едно лице.

БЛ при изследване и лечение в чужбина

- Издава се от ЛКК за целия период на изследване и лечение въз основа на документ от ЛЗ, в което е проведено лечението (легализиран).
- Издава се и на придружителя, ако е имало такава необходимост.
- ЛКК може да откаже издаване на БЛ. Отказът се обжалва в ТЕЛК.
- БЛ за раждане в чужбина се издава от ОПЛ въз основа на: акт за раждане; декларация, че детето е живо и не е оставено за осиновяване; документ за ползван отпуск за бременност; служебна бележка от осигурителя, че лицето е осигурено.

Отчетност на БЛ

- Дубликат се издава от ЛЗ, издало оригинала, след писмено искане от осигурения или осигурителя с посочена причина. Молбата се прилага в ЛАК. В БЛ се вписва, че е дубликат.
- Поправките се извършват чрез анулиране.
- Издадените БЛ се предават в НОИ не по-късно от 7 дни след издаването им чрез web-базирано приложение на НОИ.

Административно-наказателна отговорност - 33

- Чл. 235а. (1) Който наруши разпоредбите на акта на Министерския съвет по чл. 103а, се наказва с **глоба от 100 до 500 лв. за всеки отделен случай**. При повторно извършване на същото нарушение глобата е в **двоен размер** от първоначално наложената.
- (2) Ръководител на лечебно заведение, който наруши задълженията си по организацията на дейността за предоставяне на данни в регистъра по чл. 33, ал. 5, т. 12 от Кодекса за социално осигуряване, установени в наредбата по чл. 101, ал. 7 от този закон, се наказва с **глоба от 100 до 500 лв. за всеки отделен случай**. При повторно извършване на същото нарушение глобата е в **двоен размер** от първоначално наложената.

Административно-наказателна отговорност - КСО

Чл. 349 (4) Който състави документ с невярно съдържание или предостави неверни данни с цел неоснователно получаване на осигурителни плащания, се наказва с **глоба от 500 лв. за всеки отделен случай, ако не подлежи на по-тежко наказание.**

Наказателна отговорност

Наказателен Кодекс:

- Чл. 311. (1) Длъжностно лице, което в кръга на службата си състави официален документ, в който удостовери неверни обстоятелства или изявления, с цел да бъде използван този документ като доказателство за тия обстоятелства или изявления, се наказва с лишаване от свобода до пет години, като съдът може да постанови и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, точка б.
- (2) В маловажни случаи наказанието е лишаване от свобода до една година или пробация.

Въпроси?